

ტურიზმი, როგორც რეგიონის განვითარების კატალიზატორი

ნუნუ აჩუაშვილი

ბიზნესის ადმინისტრირების აკადემიური
დოქტორი, სტუ ასისტენტ-პროფესორი

ია გოდერძიშვილი

ბიზნესის ადმინისტრირების აკადემიური
დოქტორი, სტუ ასისტენტ-პროფესორი

რეზიუმე

სამეცნიერო-ტექნიკურმა პროგრესმა ძირეულად შეცვალა თანამედროვე საზოგადოების ცხოვრება. ეს ხასიათდება იმით, რომ ამაღლდა შრომის ინტენსიფიკაცია, წარმოების ავტომატიზაცია და კომპიუტერიზაცია, გაიზარდა სტრესული სიტუაციები ცხოვრებაში და სამსახურში, ქალაქური ცხოვრების ანონიმურობა და ბუნებისაგან მოწყვეტა. ყველაფერი ეს კი ხელს უწყობს ადამიანში ფიზიკურ და ფსიქოლოგიურ გადაღლილობას, რაც იწვევს შრომითი და სასიცოცხლო აქტივობების დაქვეითებას. ტურიზმი, როგორც დასვენების მრავალმხრივი და აქტიური ფორმა არის საშუალება ადამიანის შინაგანი რესურსების ყოველმხრივი აღდგენის, რომელიც დაიხარჯა, როგორც საწარმოებში, ისევე სახლში. ის საშუალებას იძლევა დროებით დატოვო მუდმივი საცხოვრებელი, შეცვალო საქმიანობა და ცხოვრების წესი.

ჩვენი ქვეყნის ტურისტულ-რეკრეაციული რესურსები იძლევა იმის საფუძველს, რომ ქვეყანას შეუძლია გაუწიოს ღირსეული კონკურენცია ტურისტულ ქვეყნებს, მხოლოდ ტურიზმის ინფრასტრუქტურის სწორი ორგანიზაციის პირობებში.

საკვანძო სიტყვები: ტურიზმი; ეკონომიკა; რეგიონი; კაპიტალდაბანდება; ავტომატიზაცია; რესურსები; ინფრასტრუქტურა კომპიუტერიზაცია.

შესავალი

თანამედროვე პირობებში ტურიზმი ყალიბდება, როგორც სხვადასხვა ქვეყნების და რეგიონების ეკონომიკური და სოციალური განვითარების წამყვანი ფაქტორი. მსოფლიოში ტურიზმი, როგორც ბიზნესის სახე გახდა ყველაზე უფრო მომგებიანი. იგი იკავებს დაახლოებით მეათედ ნაწილს მსოფლიო მთლიანი პროდუქტის შემადგენლობაში. ტურიზმი ეკონომიკური საქმიანობაა. იგი დინამიურად განვითარებადი დარგია და ახდენს უდიდეს გავლენას ისეთი საკვანძო სექტორების განვითარებაზე, როგორიცაა ტრანსპორტი, მშენებლობა, კავშირგაბმულობა, სოფლის მეურნეობა და სხვა. ის გამოდის, როგორც დამჩქარებელი მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის და რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაში და გამოიყენება, როგორც რეგიონის განვითარების ერთ-ერთი ფაქტორი.

ძირითადი ნაწილი

ტურიზმის სოციალურ-ეკონომიკური გავლენა რთულია და მრავალმხრივი ტურისტული მომსახურების მომხმარებლებისათვის. ეს არის მოგზაურობა, რეკრეაციული, საქმიანი, საგანმანათლებლო და სხვა მიზნით. ტურისტული ინდუსტრიის წარმომადგენლებისთვის ეს არის კაპიტალდაბანდების და მოღვაწეობის სფერო, რომელიც მიმართულია პოტენციური კლიენტების მოთხოვნის ფორმირებასა და დაკმაყოფილებით. საკენ.

შემომავალი ტურიზმის აქტიური განვითარება განპირობებულია ქვეყანაში ვალუტის შემოსავლის გაუმჯობესების აუცილებლობით, რასაც მოსდევს ტურიზმის და მასთან დაკავშირებული მომსახურების განვითარება. ეს კი ხელს უწყობს ფულადი საშუალებების ნაკადების დაბალანსებას.

ჩვენს ქვეყანაში ტურისტული ბიზნესის პრიორიტეტის გამოკვეთა და სახელმწიფო მხარდაჭერა აუცილებლობას წარმოადგენს, რაც გამოიხატება საგადასახადო შეღავათებში (წახალისებაში). ამან შეიძლება ხელი შეუწყოს უცხოური ინვეს-

ტიციების, მათშორის პირდაპირი ინვესტიციების ნაკადების ზრდას, როგორც ერთობლივი საწარმოების შექმნაში, ასევე ტურისტული ინფრასტრუქტურის (სასტუმროები, რესტორნები) განვითარებაში რაც ესოდენ აუცილებელია ჩვენი ქვეყნისთვის. ასევე უნდა აღინიშნოს, რომ სახსრების ინვესტიცია ტურისტულ ინფრასტრუქტურაში ხასიათდება უსწრაფესი უკუგებით.

ტურისტული მომსახურების სპეციფიკა მდგომარეობს იმაში, რომ საქონელი მიეწოდება მომხმარებელს და მომხმარებელი — ტურისტი მას (საქონელს და მომსახურებას) მოიხმარს წარმოების ადგილას. ასეთი მოხმარებით ტურიზმი ასტიმულირებს ქვეყნის ან ცალკეული რეგიონის სამეურნეო საქმიანობას, იზრდება სასტუმროების, კვების საწარმოების, სპორტული ობიექტების, კულტურული დაწესებულებების და სხვათა შემოსავლები.

ვითარდება საყოფაცხოვრებო მომსახურების ობიექტების სერვისი, კავშირგაბმულობა, ავტოსერვისი. იზრდება მოთხოვნა სუვენირებზე და ადგილობრივი წარმოების (ხელთნაკეთი) პროდუქციაზე, რაც ემსახურება მოცემული რეგიონის რეკლამირების მიზანს, იზრდება სავაჭრო დაწესებულებების საქონელბრუნვა. აღსანიშნავია, რომ ტურიზმი უზრუნველყოფს მნიშვნელოვან შემოსავლებს, როგორც სახელმწიფო ისე ადგილობრივ ბიუჯეტებში, რომელიც შედის ტურისტული საწარმოებიდან საკურორტო, საბაჟო და სხვა გადასახადებით.

ახლა შევხვით ტურიზმის განვითარების სოციალურ მნიშვნელობას. ტურიზმის ეფექტიანობაა ადამიანის სამუშაო ძალის და შრომისუნარიანობის აღდგენა და ამავე დროს მთელი საზოგადოების ფსიქო-ფიზიოლოგიური რესურსების აღდგენა, რომლისთვისაც გამოიყენება ტურისტული საქმიანობის და სხვადასხვა სახის აქტივობის ტურიზმის სახეები.

ტურიზმი არის ერთ-ერთი შრომატევადი დარგი დასაქმებულთა დიდი ოდენობით, რომელიც გვეხმარება დავასაქმოთ ადგილობრივი მოსახლეობა. როგორც პრაქტიკა აჩვენებს ერთი ტურისტის მომსახურება უზრუნველყოფს სამუშაო ადგილს 5-7 ადამიანისთვის, რაც მნიშვნელოვნად ამცირებს ისეთ მოვლენას რასაც უმუშევრობა ჰქვია.

ტურისტულ-რეკრეაციული რესურსები წარმოადგენს ბუნებრივ-კლიმატურ, რეკრეაციულ, სოციალურ-კულტურულ, ისტორიულ, არქიტექტურულ, არქეოლოგიურ, სამეცნიერო, სანახაობრივ და სხვა ობიექტებს. ბუნებრივ-კლიმატური პირობების მრავალფეროვნებიდან გამომდინარე საქართველო ამ რესურსების საკმაოდ დიდ პოტენციალს ფლობს, ესენია: შავი ზღვის სანაპირო ზოლი, კავკასიონის ქედი, კურორტების მრავალფეროვნება (ქვეყანაში არსებობს 102 კურორტი და კარგი პერსპექტივის მქონე 182 საკურორტო ადგილი), ეროვნული პარკები, ისტორიული ძეგლები.

ტურიზმის გავლენა ქვეყნის ეკონომიკაზე დამოკიდებულია შემოსული და გასული ტურისტების რიცხვზე. ტურიზმი საქართველოში ერთ-ერთი ყველაზე სწრაფად მზარდი სექტორია. საერთაშორისო მოგზაურების რაოდენობამ 2013 წელს ჯამურად 5.392.303 შეადგინა, რაც 22%-ით აღემატება 2012 წლის მაჩვენებელს. 2014 წლის 3 თვის მონაცემებით საქართველოს 1006.267 საერთაშორისო მოგზაური ეწვია ზრდა წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 8 %-ია.

ჩვენი ეკონომიკის კრიზისულ ფონზე დიდი მნიშვნელობა ენიჭება მოსახლეობის დასაქმებას. ტურისტული ნაკადების ზრდასთან მოსდევს კვების ობიექტების (განსაკუთრებულ ყურადღებას იჩენენ ტურისტები ქართული სამზარეულოს მიმართ), სასტუმროების, რეკრეაციული ობიექტების და ტურისტული ცენტრების რაოდენობის ზრდა. ჩნდება ვაკანსიები ტურიზმში, რაც მოითხოვს შესაბამისი კადრების მომზადებას და გადამზადებას. ტურისტული ინდუსტრიის ზრდა დასაქმების გარანტიას იძლევა. სწორი მენეჯმენტის განხორციელება და ამ სფეროში ინვესტირების მოზიდვა ქვეყანას არსებული მდგომარეობის გამოსწორებაში დაეხმარება.

საქართველოში 15 წლის და უფროსი ასაკის ვიზიტორებისა და მათ მიერ განხორციელებული ვიზიტების საშუალო თვიური რაოდენობის განაწილება მონახულებული რეგიონების მიხედვით 2014 წლის II კვარტალში მოცემულია ცხრილ №1.

ცხრილი №1

	2014 წლის II კვარტალი			
	ვიზიტორების რაოდენობა	%	ვიზიტების რაოდენობა	%
ქ. თბილისი	262.7	26.6	341.1	27.8
აფხაზეთი	1.6	0.2	1.7	0.1
აჭარის ა/რ	91.5	9.3	110.2	9.0
გურია	28.6	2.9	38.7	3.2
იმერეთი	203.5	20.6	244.0	19.9
კახეთი	72.9	7.4	90.5	7.4
მცხეთა-მთიანეთი	65.9	6.7	73.8	6.0
რაჭა, ლეჩხუმი, ქვ. სვანეთი	12.8	1.3	14.8	1.2
სამეგრელო, ზემო სვანეთი	71.1	7.2	84.7	6.9
სამცხე ჯავახეთი	55.8	5.7	73.7	6.0
ქვემო ქართლი	57.0	5.8	68.8	5.6
შიდა ქართლი	63.0	6.4	83.1	6.8
	986.7	100	1225.0	100

2015 წლის II კვარტალის იგივე მონაცემები იგივე რეგიონების მიხედვით მოცემულია მოცემულია ცხრილი №2-ში.

	2015 წლის II კვარტალი			
	ვიზიტორების რაოდენობა	%	ვიზიტების რაოდენობა	%
ქ. თბილისი	201.4	23.7	253	24.4
აფხაზეთი	1.5	0.2	1.6	0.2
აჭარის ა/რ	90.2	10.6	107.7	10.4
გურია	23	2.7	26.1	2.5
იმერეთი	108.5	21.3	221.1	21.3
კახეთი	65.9	7.8	82.2	7.9
მცხეთამთიანეთი	48.5	5.7	57.2	5.5
რაჭა, ლეჩხუმი, ქვ. სვანეთი	7.3	0.9	8.4	0.8
სამეგრელო, ზემო სვანეთი	77	9.1	93.6	9.0
სამცხე ჯავახეთი	35.2	4.1	44.7	4.3
ქვემო ქართლი	61	7.2	72	6.9
შიდა ქართლი	56.9	6.7	7.8	6.8
	848.4	100	1038.4	100

მოცემული ცხრილების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ საქართველოში ვიზიტორების რაოდენობა 2015 წლის II კვარტალში წინა წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით შემცირებულია 14.1%-ით. შემცირებულია აგრეთვე ვიზიტების რაოდენობაც 15.2%-ით.

ცხრილებში მოცემული მონაცემების მიხედვით ყველაზე დიდი ხვედრითი წილით გამოირჩევა ქ. თბილისი და იმერეთის რეგიონი. 2015 წლის II კვარტალში ქალაქ თბილისის ხვედრითი წილი შემცირებულია 2.9%-ით, იმერეთის წილი კი გაიზარდა 0.7%-ით.

უმნიშვნელოდ არის გაზრდილი აჭარის ა/რ-ის, კახეთის, სამეგრელოს, ზემო სვანეთის და ქვემო ქართლის მონაცემები.

დასკვნა

ტურიზმი ახდენს მნიშვნელოვან გავლენას ცხოვრების დონეზე, ტურისტულ რეგიონებში უზრუნველყოფს ფულადი ნაკადების შემოდინებას, ზრდის ტურისტული სანარმოების და მათი თანამშრომელების შემოსავალს, ამაღლებს რეგიონის სამეურნეო საქმიანობას, რომელიც მიმართულია ტურისტებსა და ადგილობრივ მოსახლეობაზე. ტურიზმის განვითარებაში უდიდესი როლი ენიჭება ტურისტული ინდუსტრიის სწორ მენეჯმენტს, მონინავე ტურისტული ქვეყნების გამოცდილებას და სახელმწიფო პოლიტიკას, რათა სრულად იქნას მიღებული ის სარგებელი რაც მოაქვს ტურიზმის სფეროს განვითარებას.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. www.ekonomy.ge/ge/ekonomic-sectors/tourism
2. www.geostat.ge
3. www.turisticheskoe.ru/
4. ტურიზმის მარკეტინგი. გ. შუბლაძე, ლ. დოლიკაშვილი, ა. ქიტაიშვილი, თბილისი, 2007წ.

REFERENCES:

1. www.ekonomy.ge/ge/ekonomic-sectors/tourism
2. www.geostat.ge
3. www.turisticheskoe.ru/
4. Tourism marketing. G. Shubladze, L. Dolikashvili, A. Qitaishvili, Tbilisi, 2007 (In Georgian Language).

TOURISM AS THE CATALYST OF REGIONAL DEVELOPMENT

Nunu Achuashvili, Academic doctor of Business
Administration Assistant professor of GTU
Ia Goderdzishvili, Academic doctor of Business
Administration Assistant professor of GTU

Resume

The Scientific-technical progress has radically changed the life of modern society, that is manifested in rise of labor intensification, production automation and computerization, increase of number of stress situations in everyday life and at work places, anonymity of urban life and separation from the nature. All this promotes the physical and mental fatigue that causes the decreased labor and life activity. Tourism as a multifarious and active form of rest is a tool of all-round restoration of human's internal resources both at work places and at home. It gives us an opportunity to timely leave the permanent place of residence, to change the kind of activity and the life style.

The national touristic and recreational resources give our country a chance to be competitive with touristic countries, but only under conditions of proper organization of tourism infrastructure.

Key words: Tourism, Economics, social product, region, capital investment, automation, resources, infrastructure, computerization.